Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Retouradres Postbus 20906 2500 EX Den Haag

Onderzoeksraad voor Veiligheid

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag
T 070 456 00 00
F 070 456 811 11
www.rijkswaterstaat.nl

Ons kenmerk
RWS-2016/16305/156029

Uw kenmerk

Bijlage(n)
-

Datum   10 mei 2016
Onderwerp Ongeval Den Uylbrug Zaandam

Geachte heer J.,

Graag wil ik u bedanken voor uw onderzoek naar en de rapportage van 28 januari 2016 over het tragische ongeval op de Den Uylbrug te Zaandam. Ik vind het erg belangrijk dat dergelijke ongevallen goed worden onderzocht zodat organisaties er van kunnen leren.

In uw rapportage doet u een viertal aanbevelingen. In deze brief wil ik u graag op de hoogte brengen van de acties die ik reeds genomen heb en voornemens ben uit te voeren om aan deze aanbevelingen tegemoet te komen.

Twee aanbevelingen richt u direct aan mij. Twee andere aanbevelingen richt u aan de gemeente Zaanstad die de beheerder is van de Den Uylbrug en u merkt hierbij op dat u het van belang acht dat ook andere beheerders van bruggen nagaan in hoeverre deze aanbevelingen op hen van toepassing zijn.

In de eerste aanbeveling die u aan mij richt vraagt u mij te zorgen voor aanpassing van normen en richtlijnen zodat deze de brugbeheerders ondersteunen in het opzetten en uitvoeren van een integrale veiligheidsbenadering bij brugbediening op afstand, waarbij naast technische aspecten ook de menselijke factoren, dat wil zeggen de kennis, het gedrag en de mogelijkheden en beperkingen van zowel de menselijke bedienaar als de gebruiker, voldoende tot hun recht komen.

In het ontwerp en gebruik van verkeersbruggen en sluizen worden de menselijke factoren - naast de techniek en de organisatie- net als de veiligheid voor de gebruikers altijd als een belangrijke factor meegenomen. Dit geldt ook voor renovaties en aanpassingen van deze objecten. In de afgelopen jaren heeft Rijkswaterstaat als uitvoeringsinstantie van mijn Ministerie een geheel van kaders opgesteld: *Veilig onderbreken van landverkeer* en de *Landelijke Brug- en Sluisstandaard* (LBS). Deze kaders en de praktijkvertaling in de contracten met marktpartijen zorgen samen voor een uniformering van de bediening zoals het publiek die van buitenaf waarneemt en voor standaardisatie van de bedienmiddelen in de bedieningsposten.

Met deze kaders geef ik invulling aan de door u genoemde integrale veiligheidsbenadering. De hier genoemde kaders hebben betrekking op de bruggen en sluizen die bij mijn Ministerie in beheer zijn. Voor bruggen en sluizen die in beheer zijn bij decentrale overheden kan ik geen normen voorschrijven of richtlijnen geven.
Vanuit een rol als kennisdrager die mijn Ministerie kan vervullen richting andere objectbeheerders ben ik uiteraard wel graag bereid om de kennis en ervaring die wij als beheerders opdoen met elkaar te delen.

Daarnaast bestaat er een Richtlijn Vaarwegen die wel een brede toepassing heeft voor alle vaarwegen. Deze is in samenwerking met decentrale vaarwegbeheerders opgesteld. Ik zal nagaan hoeverre de integrale veiligheidsbenadering en de aandacht voor menselijke factoren voldoende zijn uitgewerkt in de Richtlijn Vaarwegen. Een eventuele aanpassing hiervan zal uiteraard een gezamenlijke actie met de decentrale beheerders moeten zijn. Rijkswaterstaat zal hiertoe het initiatief nemen.

In uw tweede aanbeveling vraagt u mij zorg te dragen voor kennisdeling over veiligheidsrisico's van menselijk handelen bij bediening van kunstwerken op afstand. U adviseert mij hierbij kennis uit andere transportsectoren, zoals luchtvaart en railverkeer te betrekken.

Zoals ik hierboven al aangaf zal ik hier invulling aan blijven geven.
Er zijn reeds verschillende samenwerkingsverbanden waarin onder andere kennis over menselijke factoren wordt gedeeld. Zo bestaat er het platform Water Ontmoet Water/Wegbeheerders Ontmoeten Wegbeheerders (WOW) dat de landelijke ontmoeting en uitwisseling van kennis en ervaring van weg- en waterbeheerders van rijk, provincies, gemeenten, havenbedrijven, waterschappen organiseert en stimuleert. Binnen dit platform is over uw rapport gesproken en zijn afspraken gemaakt over verdere kennis- en ervaringsdeling. Hierbij zal ik ook kennis en ervaring vanuit de Landelijke Brug- en Sluisstandaard van Rijkswaterstaat delen.
Daarnaast zijn experts op het gebied van menselijke factoren van Rijkswaterstaat en Prorail vertegenwoordigd in een kennisnetwerk 'Human Factors' met onder andere TNO, verschillende universiteiten, het Nederlands Lucht en Ruimtevaartcentrum.
Tevens is er op regelmatige basis kennisuitwisseling met de beheerders uit Duitsland, Vlaanderen en Engeland.

Ik zal via Rijkswaterstaat en Prorail in dergelijke overleggen agenderen hoe de kennisuitwisseling op het gebied van Human factors gerelateerd aan de bediening van objecten op afstand nog verder kan worden bevorderd.

Bij uw derde en vierde aanbeveling aan de gemeente Zaanstad doet u tevens een oproep aan alle beheerders, dus ook aan mij, om na te gaan of het hebben van een integrale veiligheidsbenadering; het doen van risicoanalyses en het trainen van personeel ook op hen van toepassing zijn.

Het is mij uit contact met de gemeente Zaanstad bekend dat al gewerkt wordt aan een verbetering van het risico-inventarisatie systeem voor beweegbare bruggen waarbij de menselijke factor een prominentere rol krijgt, zoals u in uw aanbevelingen hebt genoemd. Rijkswaterstaat zal nauw contact houden met Zaanstad en

samenwerken om nieuwe inzichten en instrumenten die ontwikkeld worden te delen met overige brugbeheerders in Nederland.

Zoals ik heb geschetst naar aanleiding van uw eerste twee aanbevelingen hanteer ik hierbij zelf als uitgangspunt dat er in een integrale veiligheidsbenadering naast de techniek en de organisatie ook aandacht is voor de werkomgeving van de bedienaars. Ongevallen en ook potentieel gevaarlijke situaties die zich helaas tóch nog kunnen voordoen worden gemeld, geregistreerd en onderzocht en van passende interventies voorzien.
Daarnaast heb ik een opleidingsprogramma voor bedienaars van verkeersbruggen en sluizen dat, naast de inhoudelijke kennis die benodigd is voor de uitvoering van de bedieningstaak, een belangrijke focus heeft op het veiligheidsbewustzijn en op houding en gedrag.
Tot slot kan ik nog melden dat het trainen en oefenen als een vast onderdeel van dit continue opleidingstraject voor deze bedienaars dit jaar nog nader wordt uitgewerkt.

Ik hoop dat ik u met deze reactie op uw aanbevelingen voldoende op de hoogte heb gebracht van de acties die ik reeds in gang gezet heb en van plan ben nog uit te gaan voeren.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

mw. drs. M.H. Schultz van Haegen